

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 2 frt 30 kr. minden további megkezdett 100 szög után 1 frttal több.

Az eszmék harca.

E napokban került kezembe egy osztrák kath. ujság, melynek hasábjain olvasom, hogy Don Albertario, a milanoi „Osservatore Cattolico” napilap szerkesztője kiszabadult három évre szóló fogságából. Érdemes ezen emberrel legalább néhány sorban foglalkozni, ha mindjárt külföldi is, nekünk, kik négy év óta, úgyis alig olvasunk egyebet külföldről, minthogy mit csinál most Dreyfuss, mit mondott a vizsgálóbíró, mit az ügyvédje, mintha egész Európának figyelme most csakis Dreyfussra volna irányítva, mintha világrészünk nemzetközi politikája csakis attól függne, vajjon sikerül-e pénzzel, presszióval úgy terrorizálni a famozus ügyet, hogy abban senki ki ne ismerje magát többé.

Az eszmék harcát, az eszmék küzdelmének áldozatát látjuk a milanoi kollegában, kinek sorsa vajmi sokat hasonlít más országok bajtársainak helyzetéhez. Mert Milanóban kitört a katonai lázadás, bezárták a kath. lapszerkesztőt három évre. És mit csinált ő? Talán ő szította, talán ő lázította a legénységet hatóságai ellen? Dehogy, hiszen a milanoi bersaglierek az ő ujságát nem olvassák; a cső-

cselék, mely a katonasághoz szegődött, katolikus lapokat nem vesz kezébe. Bizonyítéka annak, hogy a papok ablakait éppugy beverték, mint a hatóságokéit, két milanoi kolostort éppugy elpusztítottak, mint a legfényesebb kirakatu boltokat.

És hogyan került bele a békés kath. pap, aki 30 éve szerkeszti az általa megalapított lapot? Ugy, hogy a hadi törvényszék kimondotta, hogy 30 éve agítal a pápa világi uralmának visszaállítása mellett, hogy finom iróniájával aláassa az állami intézmények tekintélyét, s ez által közvetve közreműködött a lázadás szításában. Nem szándékunk itt azzal foglalkozni, hogy áthidalni akarjuk azt a képtelen nagy űrt, mely a praemissa-k és a következtetés között tátong, csak az eszmék harcosának tragikus sorsa kelt bennünk, pályatársaiban, részvétet, kik az eszmék harcában hasonló sorsra lehetünk elkészülve.

Nem is állami fogházban, hanem egy cellába zárva a legnagyobb gonosztevőkkel, ruházatban és ellátásban teljesen egyenlővé téve a rabló-gyilkosokkal, betörőkkel sinylődik, míg nem testi-lelkileg megtörve, kibocsátják, hogy az igazságszolgáltatás szégyenére börtönben ki ne adja a lelkét. Azután elvándorol szülőhelyére, egy falucskába, hol

fizikailag is, lelkileg is megtörve megvonul csendes nyugalomban, hogy megpihenjen 30 éves irói küzdelmének tövisein. Enyhítésül adnak neki egy 669 aláírással ellátott üdvözlő feliratot. Ez a babér, melyet megőszült homloka köré fonhat vigasztalásul.

Ne csodáljad t. olvasóm, ha e tragikus példa a közönségesnél jobban megragadja figyelmemet és ha jelen politikai szélcsendben itt a felvidék egy városában foglalkozom egy olasz pályatárs, Don Albertario esetével. Van a katolikus hirlapírók között egy közös vonás, mely minél élénkebben nyer kifejezést, annál közelebb hozza az embereket egymáshoz. Összehasonlíthatnám harcukat egy vár ostromával, mely ostromban a hirlapírás emberei a legelől vannak, tetemeikkel megtelik az árok, s rendesen testökön keresztül haladva jutnak a győzők a vár birtokába.

S mégis ez a tudat, ez a végzettszerű rendeltetés sem ingatja meg az eszmék harcosaiban a bátorságot, a kitartást. Az igazság, a jog az ő védelmezőinek nem mindenkor fizet csengő pénzzel, mert az így fizetett katona hasonlít a zsoldoshoz, ki ha meg nem kapja zsoldját rabol, s ha veszély van megmenteni igyekszik saját bőrét; míg akit a honszeretet lángja

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A szellő meséje.

— Irta: Mittuch József. —

(Vége)

Izzó pezsgő agyán keresztül-kasul cikázott a kétségbeesztő gondolat: óh minek is láttam meg azt a bűvös lényt, óh miért is ismerem?

De rabja, bolondja lett neki, nem vigyázott magára. Azt hitte ellentáll a csábos tündérnek, de szíve gyöngye volt.

Valami titkos, ösztökélő erő úgy húzta, vonzotta a kised lak felé, az eszmény ott lebegett mindig szeméi előtt, s boldog volt, ha színről-színre láthatta.

Némán, szótlanul nézte a halvány arcot, háborgó szívének nem volt szava, csak hængos dobbanása, révedező szeme elárulta, hogy viharok, vészek dülnek ziháló keblében.

Mint a fölperzselt sivatagok végtelen, föl-szikkadt homokján bandukoló vándor, örömmel, boldogsággal nézi a távol oázist, olyan örömmel nézte az ifju a kised lakot, mert ez volt sivar, kietlen életének egyetlen oázisa. Perc-re-idő-re nyujtott neki enyhet, hogy később a kétke-

démonja annál jobban nyomorgassa, sorvassa sebhedt szívet.

Nem tudott hinni annak a mosolynak, nem hitte, hogy a sötét szem szeretetet lövel, csak tudta, érezte, hogy az igéző tekintet lelke — lelkebe hatol s éjjelével bódítja, temeti...

Lázás, nyugtalan álmok gyötörték. Éjjelnappal körülötte lebegett a délibábos, foszló kép, bárhová nézett, bármerre gondolt, mindenütt ott látta a bűvös alakot. Sötét, nyomasztó volt neki az élet. Komor fellegek borultak ifju égére. Ha egyedül, elhagyatottan ült csöndes magányában, lelke odaszállt a nyiló virághoz s a lepergett napok egy-két emlékéből a remény, a megnyugvás sugara csillant feléje.

Talán csak az a csók nem volt hamis? Csak nem hazudhatott az az ajk, midőn beismerete, hogy viszonzozza a vonzalmat? Vagy igen...? No akkor hamis, csalfa az egész világ s átkozott még az is, ki hűen szeretni tud! Önvéremmel írnam — suttozták ajkai — hogy rajongva, tisztán szeretlek, kiszakitanám ezt a vérző szívet, hadd lássad benne szerelmemet, — gígásként szembeszállnék minden elemmel birhatóságodért... s agyam, kavargó fölforrt eszem kinevet, kikacag... Ne higj a leánynak! Hamis a fajtája! Feléd mosolyog s a mosoly másnak

szól, szerelmet vall neked, hogy örültte tegen! -- Az ész a szíveddel bírokra kelt s az ifju látta, hogy a törekeny szíved hisz...

Kérded: s a leány?

A leány leány maradt! Órjította, bolondította tüzes szemével a hiszékeny ifjut. Odanyujtotta finom ajkát, hogy megizlelje a boldogtalan azok édes mézét, hogy attól elkábuljon, szerencsétlen legyen mindörökké! Feléje suttozta sokszor a hitegető szót: miért keseregsz, minek e bánat, miért kél ajkadon a panasz szava? hisz tied vagyok!

Mint midőn végigsiklik a fonnyadt, elsárgult lombon az utolsó őszi napsugár, mielőtt elszakítaná a zimankós szél éltető ágától — úgy hatottak e szavak az ifju lelkére. Bágyadt arcán végig csillámlott az utolsó remény-örömsugár, hogy rövide rá sötét éj boruljon zaklatott szívére!

Óh hidd el, játszott csak szívével, mint a rét ezerszínű virágjával a csapongó pille, — de kegyetlen játék volt...

Összetörött a gyöngye ifju még gyöngébb szíve — s a leány tán egykedvűen írta oda az emlékkönyv kesergő panaszdala alá: meghalt...

Emlékszel-e a vadvirágos temető frissen hantolt sírjára?

hevit, az bizton oda áll a veszély kellő közepébe, még ha matematikus biztonsággal előre látja is veszét: mert tudja, ha elesik is, az eszmék harcosainak erkölcsi jutalma nem marad el: az elismerés.

Nemrég egyik kollegám egy füzeté került kezembe, mely Defoe, Robison világhírű szerzőjének életével foglalkozik, s melyben a többi közt e nagy jelentőségű szavakra akadtam: „Az embereknek szolgálni, az igazat bátran kimondani, feláldozni magát az igazságért és mindezt nem követelni semmit, de nem is kapni semmit; — ez Defoe életének vázlatos története.”

— Ehez mi még hozzátehetjük, hogy igenis kapni valamit, börtönt, elzáratást, elnyomást a hatalmas ellenféltől, mint az olasz példánál látjuk, úgy hogy megtörik a tested-lelked, s fáradozásid jutalmul öreg napjaidra roncsolt testtel visszavonulni egy falusi magányba, hogy kipihenjed a 30 éves munkát. Ez olyan jutalom, mely rokonszenvet kelt minálunk is, ha mindjárt Milanóban történt is. Olyan jutalom, mely az igazság, a jog harcosainak nem hogy lelohasztaná, hanem inkább fokozza lelkesedésüket.

Ilyen embereket üldözni lehet, megtörni lehet, de legyőzni nem. Ilyen embereket csak a jog, igazság és törvény visszaállításával lehet elhallgattatni és másvalammal sem. Mert ha megtörik is egyik másik, tíz, husz támad mindegyiknek nyomában. Ezt jegyezzék meg maguknak a nyitrai megyeházon, ahová tulajdonképp szavaink irányozvák.

Zongor József jubileuma.

Szép és kegyeletes ünnepséget rendezett a helybeli felsőbb leányiskola jún. hó 7-én d. u. 4 órákor igazgatójának, Zongor Józsefnek, aug. 11-ére, a szünidőre eső 25 éves áldozári jubileuma alkalmából. Az ünnepelt személye, de az intézet hasonló ünnepségeinek jó híre is előkelő közönséget hozott össze s a nagy díszterem ritka szép

Fejfát nem találz ott. Ki is törődnek egy boldogtalan szerető szív emlékével?

En magam hoztam a hantra kakukfű, démutka magot, rá egy pár csillogó porszemet, szárnyaimon meg langyos, szitáló permetegyet, hadd verjen gyökeret az illatos fű a porladó szív fölött...

A közeli csalitból holdvilágos éjjel oda száll a galagonyabokor ingó ágára a fülemüle, elpanaszolja halkán, majd csattogva a maga keserveit s ilyenkor, mintha megmozdulna a friss hant röge, mintha sírjából kelne az ifju szelleme s még egyszer végighallgatná régi hű szerelme siralmas történetét... En is ott vagyok. Nesztelenül meghúzódok a szomorúfűz csüngő lombja közé s fájaldalmamban, a fájó emlékek képeinél fölzokogok...

A leány meg böngészi, betűzi az apró betűk értelmét s úgy találja, hogy abban az elhamvadtt szívben hűséges szerelem lakozott, hogy az a fájó, esdő pillantás, hogy az a szívem remegtető bus panasz a lélek legmélyéről fakadt...

S ilyenkor könnyesepp kezd rezegni selyemszálú pilláin, a részvét a sajnálkozás gyöngye... és nem is egyéb, mert első szerelméhez hűnek kell maradnia, fogadása tiltotta a második szerelmet...

látványosságot nyújtott. Ott voltak Thuróczy Károly főorvos, dr. Rudnay Sándor polgármester, dr. Janits Imre, Craus István országgy. képviselő, Sevesik Gáspár tablabíró, Horváth József tvszéki bíró, Nécsy, Nemesek kanonokok, Markovics János püspöki biztos, Kutvaszer papnev. aligazgató, Kondor, dr. Puchovszky udvari papok, Belák József karkáplán, Bohunka Géza, Szécsi Ferenc ügyvédek, Rebay Arnold nyug. tvszéki bíró, Huszár István, Mercader Ede, Petrikovics Mátyás szolgabíró, Hevera János, Czeizel Antal káplánok, Paluska jegyző stb. Janits Imréné, Sevesik Gáspárné, Bohunkáné, Craus Vincéné, Szécsi Ferencné, dr. Munelszné, Szemeréné, Szalókné, Pivignerné, Garbóczy Irén, stb. úrhölgyek.

Az intézet ünnepségeinél a tanárnók művészi keze mindig valamelyes, az alkalomnak megfelelő tablószerű összeállítással lepi meg a vendégeket. Ez alkalommal a motívumot magából a jubileumból vették. A díszterem háttérében oltárszerű alkotvány emelkedett, hatalmas kép alatt, mely miséző áldozárt ábrázolt köröskörül detszaki növényekkel környezve, ezt köröskörül 25 fehérbe öltözött s fokozatosan felállított növendék vette körül, afféle apró angyalok, mindegyik egy-egy koszorúba foglalt fehér táblát tartva kezében, 1874-től föl 1899-ig évszámokkal s a kép fölött a magasban Tagányi és Janits növendékek, angyaloknak öltöztetve, hatalmas koronát tartottak. A jelenet megkapó hatással varázsolta a vendégek elé a nap jelentőségét, melynel a festő ecsetje sem vethette volna szebben a vászonra az ünnepély eszméjét. Nem csoda, ha városunk amateur-photographusa, Lósy, kis masinájával meg-megjelenik ezeken az ünnepségeken s napsugárral örökíti meg a testvér-tanárnők szerénykedő névtelenségbe burkolt s az ünnepi pillanattal muló alkotásait.

A változatos program Udvozló dallal kezdődött. Azok a dalos ajkak mindig szépen énekelnek, dalukban van szabatoság és kellem, melyet művészi fokra emel finom érzékű tanárnőjük, de most mintha még szebben énekeltek volna, látszott rajtuk, hogy szeretett igazgatójukat éneklék meg. Azután Posgay Margit VI. o. tanuló lépett elő s társai nevében kerek szép beszédben üdvözölte a jubilans igazgatót; a felhangzott éjlenek után nagy tetszésben részesült a leány-szónok, Janits képviselő odafordult szomszédjához, s azt mondta, ejnye de szép és tartalmas volt! Az üdvözlés után „25 év” című melodráma következett, melyet Bözsing Fanni VI. o. t. nagy páthossal s csengő hangon szavalt s közbe zongorán kísérté Dvorszky Mária V. o. t. Zongor 25 éves műkö-

Elmondtam a történetet úgy, a mint láttam. Tanulj, okulj belőle!

En nem okultam, mert rabja vagyok most is aranyos lénynek.

Végig surranok most a Vág habja fölött, szárnyamra szedem az utbaeső nyárfá illatos lehet s oda szállok az ormok aljára, a kicsiny kis lakhoz, hogy bucsusókomat leheljem rózsapír ajkára...

Ó vár, várja hogy meglegyintsem hűs szárnyaimmal izzó, tüzes arcát. Még egyszer átkarolom karsu termetét s aztán hadd álmodja a leltűnt boldogság jövő álmait...

Hallom háborog szíved... de csillapulj! Ne akard megismerni, még csak látni sem! Gyöngye szíved van, nem bírja ki a varázst... szemének parázsa fölperzselné, pozdorjává zuzná lelked nyugodalmát s örökre veszve vagy!

A suttogás elmúlt, elhalt a titkos hang... A szellő szárnyaival rojtos fodrokat vont a Vág habjaira s elsurrant kedveséhez, a bájos leányhoz.

En meg csak ott ültem leláncolva a csobogó patak pázsitos martján, míg a tulparti falu éjjeli órének tompa túlkölése föl nem ébresztett édes álmaimból...

desét méltató költemény ez, az intézet egyik tanárjának tollából, a zenei rész Tarnay Alajostól, mely megszólalásig híven adja vissza a zongora húrjain a költeménybe foglalt érzelmeket. — Léven az ünnepelt egyuttal az elemi leányiskola igazgatója is, ezután ezek nevében üdvözölte a kis Névény Margit, hatalmas csokrot nyújtva át tiszteletük jeleül. Az ifjuság után következett a tanári kar üdvözlése, melyet dr. Dudek János tanár tolesmácsolt, méltatva Zongort mint a gimnázium volt hírneves irodalomtanárát, mely működése e felvidéki intézetben korszak-alkotó volt; méltatva őt mint lelkipásztort s nemesszívű emberbarátot s méltatva végre a felsőbb leányiskola körül szerzett érdemeit. — Erre egy új zsánerű dal: „A felsőbb leány dala” gyönyörködtette a hallgatókat, melyet három növendék adott elő, énekelte Matyasovszky Ilon VI. o. t., zongorán Munelsz Irén VI. o. t. és hegedűn Kováts Mária IV. o. t. kísérté. Szövege szintén az intézet egyik tanárától való. — Az ezután következett pont már csaknem könnyezésig meghatotta a hallgatókat. Előlépett Keresztes Izabella VI. o. t. s kedves szavak kíséretében átnyújtotta az igazgatónak az intézet ajándékát: egy gyönyörű kézi munkájú, vörös selyem vánkora helyezett ezüst babérokoszorút, lecsüngő szallagokkal s ezen felrattal: „Jubiláris igazgatóknak — a felsőbb leányiskola.” Majd ismét Mercader Kornélia gyönyörű szép festett albumot — a testvér-tanárnők műve — adott neki át, melybe arany betűkkel van beírva a 25 év című melodráma. — Ekkor meghatottan állott fel a jubilans s szívből fakadt szavakkal köszönte meg a tanári karnak és a tanuló ifjuságnak kedves megemlékezését. Végre az énekkar jubileumi dalt énekel el, áldást kívánva az ünnepeltre s a szép ünnepség a vendégek szerencsekívánataival ért véget.

Ez az ünnepély igazán önmagát dícséri s mutatja, hogy a nemrég nyilvánossági joggal véglegesen fölruházott nyitrai felsőbb leányiskola igen szép jövőre hivatott, hivatása magaslatán álló, életképes intézet, mely a közönség rokonszenvét teljesen kivívta. De mutatja azt is, hogy a tanúgy munkása szintén talál elismerésre s hogy babérok nemcsak a közélet zajos terén, de az iskola csendes falai között is lehet kivívni. Zongor József egyike társadalmunk legérdemesebb férfiainak, s azért mi is csatlakozva az ünnepelő intézethez, szívből kívánjuk, érje meg arany jubileumát is, hogy az egyház és a hazá javára még sokáig oly áldásosan működhessek, a mint azt eddig fáradszhatatlanul tette. *Olivér.*

A kézi munka a leányiskolákban.

Irta dr. Biringer Ferenc.

A modern leánynevelés kátyuba kerülhetett, ha az orvosok azon elvi kérdéssel kezdenek foglalkozni, vajjon a kézi munka a felsőbb leányiskolákban megtartandó-e, mint rendes tantárgy.

A budapesti orvosi kör a mult hét folyamán tárgyalta ezen nagy fontosságú kérdést s csodálatos, hogy az egyes felszólalók a kézi munka tanítását fakultatív tárgygyá akarják átváltoztatni. Ez állásfoglalás jelenleg, midőn komoly faktorok a kézi ügyesség elsajátítását a fiu iskolákban akarják behozni, legalább is nem opportunus. De hogy is áll a kérdés?

A mai tanítási rend mellett ugyanis azon tapasztalat merül fel, hogy kivált a felsőbb leányiskolákban a tanuló leány kimerülése, tulterheltsége áll be, ha minden tekintetben a középtehetségű, átlagos testalkatu leány a kívánalmak közép átlagának meg akar felelni.

E tekintetben kétség sem állhat fen, ha számba vesszük azon követeléseket, melyeket az iskola a fejlődő s épen serdülő korban levő leánygyal szemben támaszt, hisz a 12—14 éves leánygyal ép annyit kell iskolában ülni, mint ugyanolyan kora funak, az iskola poros és romlott levegőjé-

ből kikerülve a leányoknak telttelített agyvelővel, az iskola-padban elgönyvedt testével otthon neki kell ülnie a rajzok elkészítéséhez, a kézi munka feladatok gyakorlásához, ha mint a szerényebb viszonyú családokban igen, de igen gyakran történik, az iskolás leányt nem fogják be házi teendők végzésébe, avagy kisebb testvéreinek felügyeletébe, hisz az óvoda is csak akkor áll nyitva, midőn a nagyobb leány iskolában van, s ha az haza kerül, a kisebb testvérek is otthon vannak. A leánytanuló határozott hátrányban van a fiúkkal szemben, mert ez már természeti hajlamainál fogva, iskolából haza kerülve, vagy játszik, vagy iskola feladatait végzi, a háztartásban activ szerepet nem visz.

Mindezen körülmények azonban inkább a paedagogia mint a higiénie megbírálása alá esnek, de a leány tanulók fejlődésében oly mozzanatok merülnek fel, melyek megítélése az orvos szaktudományának keretébe tartoznak, s teljesen indokoltá teszik, ha orvosi körök a leány tanulók érdekében szavukat felemlik. Nem szabad arról megfeledkezni, hogy a fiú és a leány serdülése a korban, az évek számában nem esik össze, hogy a serdülést képező biologikus folyamatok a leányok szervezetében nagyobb viharokkal, mélyebb nyomok hátrahagyásával járnak, mint a férfi nemnél.

Ennek megítéléséhez nem szükségesek bővebb élettani ismeretek, köztudomásu, hogy a leányok elhagyják a fiukat, a 16—18 éves leány immár hajadon, a ki egy férfi oldalán az élet küzdelmeinek felvételére a kellő fejlettséggel bír, míg a fiatal ember ezen korban még iskolába jár, vagy mesterséget tanul, aki kétes valjon, ha szerencsés volt szülei megválasztásában s ezek révén rendelkeznek is a házi tűzhely alapításához az anyagi eszközökkel, bírnak ehhez a megfelelő érettséggel; hisz látjuk, hogy a katona kötelezettség korát nálunk egy évvel küljebb kellett tolni, mert a fiatalság nem bírt a kellő testi fejlettséggel a katona szolgálattal járó igények kielégítésére. A leányok serdülése mily gyakran jár az egész szervezet, a vérképződés megzavarásával, mely hogy csak egyet említsünk, a leányoknál e korban oly gyakori sápkórban nyer kifejezést.

Komoly dolog, életfontosságú kérdés leányaink nevelése, azért az orvosi vélemény beavatkozását jogosulatlanunk, vagy talán mint az egyik napi lap tette eszelősségnek bélyegezni, még akkor is indokolatlan, ha ezen vélemény nem jár a helyes uton. Igaz! az orvosi tudás csak addig terjed, hogy megállapítsa a tulterheltetés fenforgását, a mai tanítási rendszer káros befolyását, megjelölheti az irányt, melyen ezt sanálni lehet, de annak eldöntése, tanítassék-e a kézi munka fakultatíve vagy mint kötelező tárgy, a paedagogia feladata. Egyet azonban a higiénie bátran ajánlhat a tanfériák figyelmébe, hogy a tanulóknak, de különösen a leányoknak ne tekintsek az anyagot, melyben a tudást szaporítani, melyben a tananyagot impraegnálni kell, hanem számoljanak vele mint fejlődő szervezettel, melynél a tanulónak sohasem szabad az egészség rovására esni, melyet nemcsak tanítani, hanem az élet számára nevelni kell.

A társadalom, a család, az egyén boldogulásának alapját képezi a nő, akit a költő a teremtes remekének nevez, s azért a kultúra megszerzése soh'se essék a női elasticitás rovására. Ha a felsőbb leányok tulterheltesén segíteni kell, ez sohasem történhetik azon tárgyak elhanyagolásával, melyeket a mi társadalmi viszonyaink, sőt talán a fél művelt népek igényei a nő munkakörébe utalnak, mert bizony oda jukadhat ki a dolog, hogy a nő majdan a kenyeret keresi s a férfi elrongyolódott harisnyákat foltozza, már pedig ez ellen nekünk önértetünknel küzdenünk kell, mert írva nagyon Mózes könyvének 3. fejezetében „és ő legyen a te urad.“

A családi tűzhely ápolása és megőrzése képezi a nő legmagasabb feladatát, s ha már életviszonyaink olyanokká fajultak, hogy a nő

nem találja megélhetését a férfi oldalán, hogy önálló kenyérkereset után kell néznie, akkor legalább nevelési és tanítási rendszerünk ne tegye rosszabbakká ezen viszonyokat; számoljon pedig azzal, hogy azon leányok zöme, kik a felsőbb leányiskolába járnak, elvégre is mondjuk hál' Istennek, egy férfi oldalán fogja boldogulását találni, s ezért tanítási rendszerünk számoljon avval, mire és minek neveli a leányokat.

A kézi munka a leányok tantervéből mint kötelező tárgy soh'se hiányozhat, de legyünk mértékletesek a követelésben s inkább szállítsuk le igényeinket más téren. Ha egy 17 évig az iskola padban ülő férfi pályája kezdetén önmagával számol és visszatekint multjára, önkénytelenül örül annak, hogy a természet megáldotta a feledés képességével, mert ha minden, amit ezen 17 éven át tanult, eleven tudatában lenne, bizonyára közel állana a megőrüléshez, de ekkor ismét felmerül a kérdés, minek is tanultam én mindent, aminek javarészt amugy is felednem kell? S ekkor azt mondják a paedagogusok, hogy az a sok arithmetika, physika, declinatio és conjugatio, eltekintve az általános műveltség megszerzésének szükségességétől, az ész művelésére, gimnazistálására szolgált; szóval nevelési eszköz volt.

Helyes, belátom ennek jogosultságát, már most csak az a kérdés, nem-e lehet a leányok kézi munkáját nevelési és értelem fejlesztési eszköznek felhasználni? Egy percig sem kételkedem, hogy a legnagyobb mértékben, hisz amugy is benne vagyunk az aesthetikai és művészi nevelésben, már pedig ki tagadhatná, hogy az aesthetikai, sőt a művészi érzést ép a női kézi munkában nem csak kifejezni, hanem fejleszteni is lehet s ugy hiszem, hogy az arithmetikai és geometriai gondolkodás, a szép érzés fejlesztésére, a szabás s egyéb kézi munkák legalább is annyira alkalmasak, mint a geometriai formulák, a különbözőség csak az, hogy ezeket elfelejtjük, a kézi munkák elsajátítása az illetők hasznára válik. Részemről nagy csodálójá vagyok a női kézi munkának és p. o. a helybeli felsőbb leányiskolában a legnagyobb élvezettel nézem a záró vizsgálatok alkalmával a kézi munkák kiállítását s talán leginkább esodálom a foltozási kísérleteket, mert egy ügyesen alkalmazott folt, vagy precise keresztül vitt ugynevezett „stoppolásban“ talán több művésziesség és izlés nyilvánul, mint egy nagy kinnal és még több fáradsággal és idő vesztéssel összeállított geometriai rajzban.

Hagyjuk meg azért nyugodtan a kézi munkát a leányok tantermében s neveljük őket az életnek és hivatásuknak, de ne legyünk tulkövetelők, legyen a tanítás olcsó, ne terjedjen az elemi s egyszerűbb dolgokon tul, s a társadalom bizonyára jobban fog prosperálni.

Ujdonságok.

Kinevezés. Fülöp Alajos a nagytapolcsányi kerületbe helyettes anyakönyvvezetőnek kineveztetett.

Gáli József, a zsolnai gimnáziumban alkalmazott helyettes hittanár, a középiskolai hittanári vizsgát jún. 7-én a nyitrai vizsgáló-bizottság előtt jeles eredménnyel állotta ki.

Uj tanfelügyelő. Lőrinczy György a Fmke. titkára, a hivatalos lap szerint Komárom vármegye segédtanfelügyelőjévé nevezetett ki. Eddig azt hittük, hogy az paedagógiai tudomány. E kinevezés alaposan gyógyít ki ebbeli képzelődésünkből, mert lám egy egész vármegye paedagógiájának élére állítanak egy kiérdemült banktisztviselőt, aki később a Fmke titkárává lett. Néhány hónappal ezelőtt kinevezték Nyitramegye tiszteletbeli segédtanfelügyelőjévé 500 frt honorariummal, ugy látszik csak azért, hogy legyen módjuk hivatkozni tanfelügyelői „multjára“. — Most mint halljuk a Fmke titkári állására egy állami tisztviselő van kiszemelve, aki nyugalmaztatnék s átvenné a titkári hivatalt. — Ha a Fmke titkárának csak annyi teendője van, hogy ezt egy rokkant nyugalmazott is elvégezheti, akkor

nincsen szükség külön jellegű állásra. Elvégezheti azt mellékfoglalkozás gyanánt, mint boldogult Kostenszky Géza 600 frt honorarium mellett tette. Ha pedig csakugyan annyi teendője van, hogy 2000 frtra emelték fel fizetését, akkor azt nem végezheti olyan, aki orvosi bizonyítvány alapján képtelen a további szolgálatra.

Az érettek. Az 1898/9-ki tanév folyamán a nyitrai r. kath. főgim. VIII. osztályába járt 31 nyilvános és 1 magántanuló. Az osztályvizsgálaton bukott 3, az érettségítői visszalépett 3, következésképp érettségi vizsgálatához bocsáttatott 26. Ebből az írásbelin elbukott egy évre 1, a szóbelin három hónapra 2. Érettnak nyilvánított 23. És pedig jelesen érettek: Benyó Mihály np., Dobos Sándor, Evva Ferenc, Marák János np. Skrábik Endre np. Jól érettek: Hruzik Antal, Kelemen Nándor, Koncz Endre np., Munk Mór, Paschek Gyula np., Sümegh Rezső, Sztarinszky Pal np. Egyszerűen érettek: Csvikota Ignác np. Forgách Károly gr., Horváth Gyula np., Janszky József, Lelkes László, Neumann Rezső, Ribárik János np., Rziha Henrik, Simonyi Ernő, Weisz Róbert, Zelinka László.

Perosi Nyitrán. Nem ugyan személyesen, hanem műveiben megjelenik közöttünk a nagy olasz szerző. Jövő szerdán f. hó 14-én reggel 1/8-kor a nyitrai székesegyházban Dusinszky Lipót karnagy vezetése alatt, a nagy-szeminariumi hittanhallgatók közreműködésével, előadják Perosinak nagyhirű ének-rekviemét orgonakisérettel.

Vizsgák a nyitrai papnöveldeben. Május 31-én volt hitelemesztás és neveléstanból, június 2-án bölcseztől, 9-én erkölcestanból, 10-én ó-szöv. bibliai tudományokból és mellék-tárgyaiból. Hátra van még a részletes hitágazattan 19-én és egyháztörténelem 20-án, melyet „Te Deum“ fog követni, mely után a theologusok hazabocsáttatnak.

Intézeti nyári kirándulás. A felsőbb leányiskola összes növendékei, a tanári kísérete mellett, mult csütörtökön az ünnepi mise után a fábián-völgyi erdőbe rándultak ki. Medárd-napja nagyon megemberelte magát, mert a hagyományos eső helyett gyönyörű időjárással szolgált s így a fiatal sereg, néhány gyengébbet leszámítva, kiket kocsin vittek ki, gyalog tette meg a hosszabb utat s az egész napot szabadban, aranyos jó kedvben és szórakozásban töltötte. A jó főnöknő ért hozzá, hogyan kell a leánysereget kedvben tartani és az éhezőknek a jó kedvet visszaadni. Virsli, sütemény, sült hús s más enivaló annyi volt, hogy végre a fiatal gyomor is fölmondta a szolgálatot, kivált midőn delután Szirányi Gézáne urhölgy Cabajról még uszonát is hozott valamennyinek, vége felé már a kávénak se volt keletje. Ének, tánc hangzott egész nap az erdőben, már a hogyan az ilyen fiatalság csak mulatni tud, igazán és ártatlanul. Csak akkor kezdték magukat rosszul érezni, midőn az igazgató úr kimondta, hogy 6-kor hazaindulás lesz. Csak még egy fél órát! esengtek a nebulók, de hát parancs, parancs, mert Nyitra mégis csak messze van annak, a ki egész nap izgett-mozgott. Ott termett hét fiakker, felrakták rá nagyját-apraját, mert bizony megfoghatkozott a gyalogjási virtus és a szél szárnyán vitték Nyitrára s csak egy bátor kis sereg indult merészen az utnak; hogy is ne, mikor a tanároknak is jól esett kocsin ülni. Féluton ismét megjelent a sok fiakkeres s fölszedte a kidőlés veszedelmében forgókat. Alig 25 maradt magnak az uton, de az már nem engedett és ahogy elindultak reggel, ugy érkeztek 9 óra felé a zárda elé az egyik tanárral, három tanítónővel és a t. főnöknővel, bizonyítva, hogy igen is a leányban is van kintartás és erő.

Évzáró vizsgák. A nyitrai róm. kath. elemi népiskolában az évzáró vizsgák a következő napokon fognak megtartatni. A leányosztályokban: jún. 19-én d. e. IV. oszt. és I. a) oszt., d. u. II. b) oszt., 20-án d. e. III. b) oszt. és óvoda, d. u. II. a) oszt., 21-én d. e. III. a) oszt. és I. b) oszt. — A fiuosztályokban: jún. 22-én d. e. IV. oszt. és I. a) oszt., d. u. III. oszt. 23-án d. e. II. b) oszt. és I. b) oszt., d. u. II. a) oszt.,

24-én d. u. III.-IV.-V. egyesített oszt. — Delelőtt az első vizsga 8 órákor, a második 9 órákor veszi kezdetét. A délutáni vizsgák kezdete 3 óra.

A *galgói áll. polgári fiú- és leányiskola* vizsgálatai a következő napokon tartatnak meg: A) Rendes tanulók: jun. 17-én d. e. rom. kath., ág. hitv. ev. és ev. ref. hittani vizsgálat, d. u. az izraeliták hittani vizsgája. 19-én d. e. az I. leányosztály, d. u. III. l. o. 20-án d. e. II. l. o., d. u. IV. l. o. 21-én d. e. I. fiúosztály, d. u. IV. f. o. 22-én d. e. II. f. o., d. u. V. f. o. 23-án d. e. III. f. o., d. u. VI. f. o. és tornavizsga. 24-én d. e. záró-ünnepély és a bizonyítványok kiosztása. — B) Magántanulók: jun. 26-án d. e. az I. csoportbeliek írásb. vizsg., d. u. I. csop. szóbeli vizsg. 27-én d. e. II. csop. írásb., d. u. szób., 28-án d. e. III. csop. írásb., d. u. III. csop. szób. — A rendes tanulók vizsgálatai d. e. 9—11 óráig, d. u. 3—5-ig, a magántanulóké pedig d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6-ig tartanak.

Malatinszky József nyitrai apát-kanonok azon alkalmából, hogy ő maga a püspök ur őt bizta meg a központi papság nyugdíjügyi képviselőinek választási elnökekül, f. hó 10-én a választókat fényes ebédre hívta meg vendégszerető házába. Megjelentek a káptalanból Venczell Ferenc nagyprépost, dr. Bobok, Jeszenszky, Nécsy és Nemcsék Ferenc kanonokok, valamint a központi nem lelkészkező papság. Az első pezsgős pohárnál a háziur a nagyprépostra, valamint a többi vendégeire, majd a nagyprépost ur a háziurra emelte poharát. Erre Markovics János kissemináriumi rektor szellemes és ismételt derült közbeszólások által megszokott tőszóban a háziur tartós egészségére üritette a billikomot. Ohajtjuk, hogy a sok jókívánság teljességébe is menjen.

Ürnap körmenet az alsó-városban. Reg. nálunk talán soha nem látott pompával ment végbe mult vasárnap az ürnap körmenet az alsó-városban. A kedvező idő csak emelte az ünnepély fényét, mely igazán fővárosi színezetet öltött és messze felülmúlta a felső-városét. Az ürnap körmenetét Venczell Ferenc pápai praelátus és nagyprépost fényes segédlettel tartotta. Már korán reggel nagy sokaság tolongott az utcákon, melyeken a körmenetnek haladnia kellett, hogy az oltárok, utcák és házak díszítését nézzék. Delelőtt 9 órákor Zongor József esperes-plebános tartott a piaristák templomában szent beszédet, mely után ünnepi szent mise következett. A templom igen kicsinynek bizonyult, mert a templom előtti szent László-téren még mintegy 5000 ember tolongott. 11 órákor indult meg a körmenet, melynek élén a tanítéztekek mentek. Először az elemi iskolás fiúk saját lobogójuk alatt; majd az óvoda az ő csokolni való aranyos kis angyalaival lépdelt, akarom mondani tipegett előre, hogy annál tovább gyönyörködhesünk nézésében; majd az elemi leányiskola tömerdek aprósága jobbra koszorúzva, fehér ruhában; erre a polgári fiú és leányosztályok, majd a kath. felsőbb leányiskola növendékei következtek kerekdeden mind fehér diszruhában; ezt ismét a Mária-gyermekek fehér fátyolos festői csoportja zárta be, előkén a B. Szűz virágkoszorús szobrával. Festői szép látvány, melyet az emlékezet soha feledni nem fog. Utánna a mesteremberek régi cebbeli zászlóikkal, ezek után különféle egyletek zászlókkal, tűzoltók teljes díszben képeztek sorfalat. A papság előtt fehér-ruhás leánykák virágot szórtak az utra, a melyen Venczell nagyprépost az oltáriszentséget vitte. A szentség után közvetlenül haladt dr. Rudnay Sándor polgármester, a magisztratus és képviselő-testület tagjaival, továbbá honvéd házi ezredünk egész tisztikara teljes díszben, élükön Mayer Guidó ezredes, dandárparancsnokkal, s egy beláthatlan sokaság fejezte be a menetet. A honvédség egy díszszázada is kivonult az ezred zászlójával, Lelkes Nándor főhadnagy vezénylete alatt, mely az előírt dísz-sorlovést adta. Az egész menet tartama alatt a helybeli zenekedvelők egyletének zenekara, a szent ünnephez méltó dalokat játszott. A menet oly hosszú volt, hogy az eleje már régen a Kalmár-utcába betért, a midőn a baldachin a Lakner-szálló kanyarulatánál látható lett. A keresztények lakta házak ablakai díszesen felvirágozva és kivilágítva voltak. A négy állomás: a kath. kör, a városháza, Huszár István könyvkereskedése (különös finom izléssel összeállítva) és a kath. legényegylet.

A helybeli Szántó-féle polgári iskola mindkét nemű növendékei tavaszi kirándulást rendeztek a Zoborba. Delelőtt felmentek a milleniumi emlékhöz, hol a Szózat eléneklése után az egyik tanár hazafias beszédet tartott az

ifjúsághoz. Aztun a zárdába tértek le, hol vigaszorakozás mellett töltötték az egész napot. — Egyik laptársunk, a Weiss József lapja, kifogásolja, hogy a szegényebb sorsú növendékek nem voltak kellőleg ellátva. Hát ez sajnálatos lehet Weiss József uram; de azon nem újságikkal, hanem áldozatkészséggel lehet csak segíteni. Mert utóvégre is az igazgatótól, ki maga is családos ember, nem lehet kívánni, hogy sajátjából lásson el egy 250 főre menő sereget.

A nyitraegyházmegyei papság nyugdíj-ügyet illetőleg jelenthetjük, hogy az április 12-én tartott konferencia jegyzőkönyve az elfogadott alapszabályokkal együtt nyomtatásban megjelent s legközelebb az egyházmegye minden papi tagja megkapja. Most a megválasztott bizottságon áll az illetéket pontosan kiszámítani s az egész nyugdíjügyet folyamatba hozni.

Szaktanácskozmány a szeszkontingens tárgyában. Lukács László pénzügyminiszter értesítette a Nyitraegyházi Gazdasági Egyesületet, hogy mielőtt a kisebbik adóttel mellett termelhető alkohol mennyiség egyénekenkénti felosztása iránt a törvényhozásnak javaslatot tenne, szaktanácskozmányt fog összehívni a mezőgazdasági szesztermelés, valamint az ipari szesztermelés érdekelteitől.

A „Nyitravármegyei tanító-egyesület” galgói járásköre f. évi május hó 18-án Galgócon az áll. polg. iskola helyiségében tartotta meg rendes tavaszi gyűlését. Felolvasást tartott *Teleky János* polg. isk. tanár „Miként érvelhető az individualizmus az iskolában?” Tanított *Lázár Lajos* polg. isk. igazgató a polg. isk. 3-ik és 6-ik osztályában a történelemből, bemutatta, hogy egy és ugyanazon anyag miként kezelendő e két osztályban. A gyűlésen az elnök indítványára kimondatott, hogy a *galgói, vágyhelyi és pöstyéni járáskörök* eredményesebb munkálkodhatás céljából egyesülni ohajtanak és ehhez a központ hozzájárulásra felszólítatik. Az elhalálozott Dölle Gyula volt elnök helyére elnökül *Lázár Lajos* polg. isk. igazgatót választották meg.

Új szövetkezetek Nyitra megyében. Alig, hogy elhangzott a felvidéki gazdagülésen Károlyi Sándor gróf buzdítása szövetkezetek alakítására, a közvélemény máris lelkesen felkarolja a szövetkezeti eszmét. A hangulat annyira kedvező, hogy a Nyitraegyházi Gazdasági Egyesület titkára újból négy szövetkezetet alakíthatott. Tökés-Ujjfalun fogyasztási szövetkezetet 110 taggal, 150 üzletrészszel. Prasicon szintén fogyasztási szövetkezetet 90 taggal, 110 üzletrészszel. Nyitra-Koloson hitelszövetkezetet 80 taggal 100 üzletrészszel. Lapás-Gyarmaton szintén hitelszövetkezetet 60 taggal, 80 üzletrészszel.

Betegségek Nyitra megye területén f. é. május 31-ig. Kanyaró: 1177 beteg közül 856 gyógyult, 93 meghalt, gyógykezelés alatt pedig maradt 228 beteg. Roncsoló toroklob 33 beteg közül 24 gyógyult, 6 meghalt, 3 maradt ápolás alatt. Vörheny: 16 beteg közül 6 gyógyult, 2 meghalt, 8 maradt gyógykezelés alatt. Szamárhurut: 42 beteg közül 9 gyógyult, 3 maradt ápolás alatt. Hasiagyagmáz: 10 beteg közül 7 gyógyult, 1 meghalt, 2 maradt ápolás alatt. Fültömírigy: 19 beteg közül 19 gyógyult.

Választók összeírása. Csacán a választók összeírása f. hó 6-án eszközöltetett. Törvényt, jogot és igazságot hiába keresünk az összeíró küldöttségénél, mert az szigoruan a trendséni központi választmány utmutatásához tartotta magát, hogy ott, a hol új kataszter vagy tagosítás nem volt, a tavalyi census maradt irányadónak. Fölhoztuk az összeíró küldöttség előtt, hogy Csacán 1895-ben emeltetett föl a census 250 frtra jogtalanul s önkényesen, 2 évre reá új katasztert csináltak, mely helybenhagyva lön, de a censust nem revideálták soha, jogos panaszaik dacára sem. Követeltük tehát a census revideálását s az 1/4 utáni összeírást. Szavunk a pusztába kiáltónak hangjakép vészett el. A küldöttség az 1895-ben jogtalanul felemelt censushoz ragaszkodott. Felebbeszésünket az összeírás ellen benyújtottuk a közp. választmányánál, s ha ott süket fülekre találunk, felfolyamodunk a

törvény, jog és igazság hangoztatójához, a belügyminiszterhez. Mert ha a szegény jó felvidéki nép vére-verejtékével szerzett pénzen fizeti meg adóját, adják meg neki e forrón szeretett haza polgárainak legszentebb jogát: a választói jogot. *Csacai.*

Tüzesetek Nyitra megyében. F. é. május hóban megyénk területén következő tüzesetek fordultak elő: Pöstényben a kár 550 frt, Verbócon a kár 1025 frt, Zsámbokréthen a kár 50 frt, Zslkócon a kár 2147 frt, Krtócon a kár 120 frt, Darázson a kár 511 frt, Vágújhelyen a kár 1360 frt, N. Rippényben a kár 400 frt, Brocón a kár 750 frt, Jablonicon a kár 350 frt, Komjáthon a kár 1536 frt, Galgócon a kár 20 frt, Sarluskán a kár 400 frt.

A Párisba készülődők figyelmébe. A M. Á. V. fővárosi menetjegyirodája megkeresést intézett lapunk szerkesztőségéhez, hogy azon t. olvasóink, kik a jövő év folyamán a nagyszabású párisi világkiállításra készülnek, lapunk szerkesztőségében jelentkezhesenek. Mi, kik a párisi életet közvetlen tapasztalhatunk, a közlelőbb feltételekről. Az oda és visszautazás együttvéve I. osztály 148 frtba, a II. osztályon 102 frtba van számítva, Budapestről Párisba és vissza. Tekintettel a kiállítás idejére az ár még valamivel kisebb is lehet jövőre. Sőt a III. osztályon Budapest—Páris és vissza minden valószínűség szerint csak 50 frt lesz együttvéve. — Hogy a torlódásnak elejét vegyék és az ott tartózkodásnak költségeit lehetőleg minél kisebb kvantumra szorítsák, a menetjegy iroda már most vállalkozik az odautazók lakásának és élelmezésének lehető olcsó biztosítására. Így összekötésbe lépett a *Grands Hotels du Trocadero* vállalattal, melynek vendégelőiben az utasok oda és vissza, valamint egy heti tartózkodást, élelmet beleszámítva, az I. osztályon 228 frtot, a II. osztályon 182 frtot fizetnek. — Ezért pedig kapnak a) szabadjegyet Budapest, Páris és vissza; b) Párisban a megérkezésnél, valamint az elutazásnál szabad személy és podgyászszállítást; c) naponta háromszori étkezést egy héten át, a társaság szállodáiban beleértve a bort is; d) 14 darab kiállítási belépő-jegyet; e) Páris legnevezetesebb műemlékeinek megtekintésére egy egész napon át szabadon rendelkezhetnek a társaság villamos kocsijai felett; f) baleset ellen való biztosításra egy 10,000 frankról szóló chequet. — A kik a kirándulás iránt érdeklődnek és részvételüket lapunk utján akarják bejelenteni, sziveskedjenek fordulni bővebb program végett a „Nyitraegyházi Szemle” szerkesztőségébe.

Alig van gyógyforrás, mely elsőrangú orvosi tekintélyek által oly egyhangú elismeréssel találkoznék, mint a beregvármegyei Schönborn gróf-féle szolyvai, luhi Erzsébet és polenai gyógyvizek. Egyetemünk kitünőségei közül különösen dr. Kélli, dr. Bókai, dr. Than tanár urak, számos magántanár, közkórházi főorvosok, a bécsi egyetem tudós professzora Widerhoffer dr. elismerő nyilatkozatban adtak kifejezést e források gyógyhatása és alkatrészeinek szerencsés összetétele felett. Ujabbán a budapesti klinikai bizottság a következő hivatalos értesítést küldte e gyógyforrások bérlőségének: „A budapesti kir. magyar tudományegyetemi klinikai bizottság folyó évi május hó 15-én tartott L-ik rendes ülésében a Schönborn-Buchheim Ervin gróf tulajdonát képező szolyvai, luhi Erzsébet és polenai ásványvízforrások termékeinek gyógyhatását mellőnyolea és elismerve, azoknak a klinikai betegyeknél leendő alkalmaztatását elhatározta és esetről-esetre igénybe veendi. Miről czímedet tisztelettel értesíteni van szerencsém.” Budapest, 1899. május hó 18-án. Kélli s. k., a klinikai bizottság elnöke.

A választók összeírása Nyitra megyében.

Nyitra megyében befejezve lön a választók összeírása s az alispáni hivatalba kétségkívül már mind beérkezett. Mi, sajnos, nem lévén az alispán ur kedvencei, az összeírásról egyelőre még csak hiányos jelentést adhatunk; amennyiben az egyes kerületekből hol az I., hol a II. küldöttség összeírása még pótlándó. — Tauulságos egyes községeknek számaránya. Igy pl. Csápor azelőtt

volt 14, most 52, Tardoskéd azelőtt 99, most 250. Nyitra, hol a Bánffy-kormány lehetőleg iparkodott szaporítani a zsidó vokokat, azelőtt 863, most 762. Egyáltalában a nyitrai kerület *vidéki* választói 285-tel szaporodtak, míg Nyitra megkerék 100-zal hátramaradt. — Az összeírás eredményét még jellemezni nem lehet, mert nem teljes, azért csak a hozzánk érkezett adatokat hozzuk, fentartván magunknak a tüzetesb hozzászólást.

Nyitrai választó-kerület. (A zárjelbe tett számok az 1896-iki választók számát jelentik.) Zsére 41 (40), Ghymes 42 (39), Ghymes-Kosztolány 15 (13), Kolon 26 (26), Csápor 52 (14), Cabaj 39 (25), Aba-Lehota 48 (27), Darázs 35, Andacs 6 (6), Sarló-Kajsza 23 (20), Üzbégh 72 (40), Menyhe 20 (19), Beéd 16 (8), Szalakusz 10 (8), Felső-Elefánt 16 (11), Alsó-Elefánt (11), Tormos 30, Nagy-Emőke 31 (27), Molnos 14, Kőnyök 2, F.-Köröskény 16, Alsó-Köröskény 17 (20), Geszthe 15 (13), Csitar 19 (4), Bodok 26 (16), Gerencsér 25, Pográny 46 (31), Család 31 (20), Nagy-Hind 27 (13), Kis-Hind 12 (13), Babindal 26 (11), Kálaz 34 (25), Salgócska 12 (10), Poszatka 2 (1), Nemes-Kürth 22 (20), Bajmócska 33 (26), Udvarnok 51 (42), F.-Récsény 15 (14), Kelecsény 38 (25), Ság 33 (23), Alsó-Récsény 30 (32), Elecske 24 (20), Pusztá-Kürth 35 (21), Románfalu 43 (39), Nagy-Lapás 27 (26), Lapás-Gyarmat 34 (34), Kis-Lapás 4 (1), Csehi 33 (34), Nyitra 762 (863). (A II. küldöttség összeírása hiányzik.)

Érsekújvári választó-kerület. Az 1900. évre összeíratott Andódon 37, Bánkeszin 96, Egyháznagyszeghen 31, Érsekújvárot 965, Komjáthón 188, Kis-Keszin 10, Kis-Kéren 17, Nagy Kéren 97, Malomszeghen 9, Nagy-Surányban 131, Tardoskéd 250, Tótmegyeren 104, Kis-Váradon 61, összesen 1996 szavazó. — A jelen évre volt Andódon 20, Bánkeszin 77, Egyháznagyszeghen 30, Érsekújvárot 821, Komját 182, Kis-Keszi 6, Kis-Kér 15, Nagy-Kér 91, Malomszegh 10, Nagy-Surány 131, Tardoskéd 99, Tótmegyér 104, Kis-Várad 61, összesen 1658. E szerint a jövőben 398 szavazóval lesz több. Érsekújvár városában pedig 144 szavazóval lesz több, mint a jelen évben volt. (A II. küldöttség összeírása hiányzik.)

Galgóci választó-kerület. Radosóc 33, Vittenc 89, Nizsna 33, Jókóc 23, Kocsin 23, Sterusz 55, Lopassó 79, Landzsár 17, Veszle 58, Rakovic 30, Tyapkó 8, F.-Dubován 15, A. Dudován 41, Zákostolán 13, Pecsened 10, Petheőfalu 8, Nagy-Kosztolány 83, Bucsány 34, Ratkóc 38, Karkóc 71, Maniga 51, Zslkóc 51. Összesen 863. (Az I. küldöttség összeírása hiányzik.)

Szenici választó-kerület. Szenic 203, Jablonic 113, Hradist 65, Oszuszkó 69, N.-Pritsd 55, Hluboka 58, Csácsó 46, Ribék 27, Szmrdák 24, Szobotist 128, Császtkóc 65, Berencsváralja 65, Chropó 49, Lopassó 19, Kis-Kovaló 22, Oreszkó Turuluka 193, Bukóc 56, Kunó 23, Rohó 11, Szottina 20, Rovenszkó 32. Összesen 1365.

Szokolcai választó-kerület. I. küld. Szakolea város 434, Mokriháj 67, Vradist 23, Kis-Pritsd Kátó 30, Szentistvánfalu 7, Tövisfalu 19, Coborfalu 29, Radosóc 70, Vidován 14, Vleskován 18, Vieszka 26. II. küld. Péterfalu 44, Lettnic 17, Unin 55, Radimó 26, Verbóc 251, Kutti 129, Brockó 73, Holics 297, Kopesán 66, Egbell 89.

Nyitra-Zsámbokréthi választó-kerület. Racsic 15, Dvornik 30, Ny.-Szucsány 61, F.-Vesztenic 16, A.-Vesztenic 28, Navojóc 10, Nagy-Belic 32, Nedasóc 16, Szakacsán-Hradistye 27, Szakacsán 74, Temes 2, Csávojt 7, Valaszka-Bela 71, Divék 31, Divék-Jeskófal 10, Divék-Ujfal 23, Mácsó 6, Divék-Banka 8, Verbény 8, Ny.-Novák 22, A.-Lelóc 1, F.-Lelóc 8, Laszkár 9, N.-Lehota 36, Kis-Lehota 27, Podhragy 13, Dobrocsna 6, Lesztény 8, Nevidzén 5, Szecs 16, Lomnica 1, Kosztolnafalu 2, Rudnó-Lehota 5, Krstyanfalu 8, Dzsizin 3, Ny.-Rudnó 9. Összesen 644. (A második küldöttség eredménye még hiányzik.)

Vágvecsei választó-kerület. Mocsonok 159, Királyi 69, Kőpösd 60, Sopornya 134, Sempte 55, Patta 109, Magyar-Soók 158, Szelőce 65, Vágvecse 23, Tornóc 99, Hosszufalu 57, Vágkirályfa 79, Vágsellye 201, Negyed 211, Farkasd 313. Összesen 1762. (A II. küldöttség összeírása még hiányzik.)

Közgazdaság.

Szükséges-e a réteket trágyázni.

A mióta a takarmány-félék termesztése a szántóföldön nagyobb arányokat öltött, a rét valószínűleg mostoha gyermekké lett a gazdának; elvesztették a rétek azon jelentőségét, melylyel a régiebb időben bírtak s bekövetkezett az u. n. rétnélküli gazdálkodás korszaka. Hogy helyesen van-e ez így, vagy helytelenül, azt nem szükséges sokáig kutatnunk, mert hazai gazdaságunknak számos példája tesz bizonyossá azokról a káros következményekről, melyek a rétfeltörésnek következményei. A rablógazdálkodás legeklatánsabb esetei tárulnak szemünk elé igen sok vidéken és főképp azért, mert a szálas takarmánynevelés mikénti termeléséhez szükséges szakismeretet azok eltartásánál figyelembe veendő szabályok tudását a legtöbb gazda nélkülözi. Nem ritkán találkozunk azután oly gazdákkal, kik belátván ezen állapotnak tarthatatlanságát, újból azon gondolkoznak, hogy nem volna-e érdemes a rétekek előbbi jelentőségét visszadni, illetve rétterületeket mesterségesen létesíteni, annál is inkább, mert a gazdaságban akármennyi oly területet találunk, mely mint szántóföld nagyon kétséges termést ad, ellenben mint rét biztosan jövedelmező. Azok, kik imígy gondolkoznak, bizonyára helyesen gondolkoznak s ez okból nem is ajánlható eléggé tervüknek megvalósítása. Van azonban egy dolog, melyet a rétek barátjainak figyelmébe kell ajánlanunk, s ez az, hogy ha már létesítenek ily új rétet vagy birtokában vannak már régiebb rétterületeknek, ne mulasszák el azoknak trágyázását, mert csak ekkor teljesül ama régi mondásnak az igazsága, hogy: a „rét a szántóföld anyja.“

Jól tudjuk, hogy a réti növényzet ép oly előlény, mint akármelyik más növény s hogy ebből kifolyólag a rét épen úgy megkivánja a talaj tápanyag gazdagságát, mint bármely más föld.

Ha tekintetbe vesszük ezen kívül azon körülményt, hogy legtöbb helyen a réti növényzet tenyészideje alatt nem részesül oly művelésben, mint a szántóföldi növényzet, úgy még indokoltabbá lesz a rétek trágyázása.

Mint legtermészetesebb trágyát: a folyami iszapot ajánlhatjuk, a melynek kihasználása nem tételezi fel okvetlenül a költséges műépítményeket; ez okból azon gazdaság, mely ily folyami iszappal előrázthatja rétterületét, nagyon helyesen cselekszik, ha azt fel is használja.

A folyami iszapon kívül igen jó rétrágyát ad az u. n. komposzt vagy keverékrágya, mely minden rendes gazdaságban kell, hogy nagy mennyiségben álljon rendelkezésre; — de még jobb szolgálatot tesz ennél a műtrágyák azon neme, mely foszforsavban és káliban bővelkedik. Különösen a kálitrágyáknak tulajdoníthatunk nagy jelentőséget, mert ezek úgy a mennyiség, mint minőségre kedvező hatást eredményeznek.

*****
*****
*******CSARNOK.*******
*****

A tőzsdék.

(Vége.)

Ezen egész idő alatt, a hausse periódusoktól eltekintve, mindazok kik kész buza kereskedéssel foglalkoztak, kik buzát készletben tartottak, egyre veszítettek, csak az arbitrageurök nyer-

tek, nyereségüket azonban nem más fizette, mint a tőzsdéken fogadó nagy közönség.

Mikor az árak emelkednek, de láttuk hogy ez, átlagokban szólva 1880-tól 1896-ig csak kétszer történt, akkor az arbitrageur nem tud a kereskedővel versenyezni, mert ez utóbbi nem ad el papír buzát a tőzsdén, tehát ezen a révén vesztesége nincsen, minék következtében kész buzája értékemelkedésének egész összegét élvezi. De mikor az árak esnek, pedig, mint láttuk, az előbb említett évek alatt nagyban uralkodott az ársüllyedés, akkor az a kész buza, melyet az arbitrageur vesz, olcsóbb lesz számára olyan összeggel, mint a minő summát nyer azon a papiros buzán, melyet börze saisonban szólva, gyanutlan angyaloknak elad. Készletben lévő buzáját akkor haszonnal azon az áron, sőt azon az áron jóval alól is eladhatja, mint a minő áron azt vette. A valódi kereskedő, ki nem ad el papiros buzát, ez esetben nem versenyezhet vele és kénytelen nézni, hogy modern helyettesítője miként ad el haszonnal olyan buzát, melyet drágábban, sokszor sokkal drágábban vett.

Ez a magyarázata annak, a józan ész segítségével meg nem fejthető jelenségnek, hogy eltekintve, természetesen, a fuvardíjaktól, annál olcsóbb lesz a buza, mentől közelebb ér fogyasztása színhelyéhez és akkor is eljut Európába, midőn a tengeren tuli piacok árai aránylag magasabbak a fogyasztó piacok árainál; ez magyarázza meg azt, mikép képesek arbitrageurök haszonnal eladni a budapesti piacon olyan szerb, román vagy orosz buzát, melyért termelési helyén annyit vagy tőzsdét fizettek, mint a mennyiért azt Budapesten értékesítik, ennek ismerete után megértjük mikép lehetséges magyar buzát Felső-Ausztriába eladni és azt ismét haszonnal visszafuvarozni Budapestre, dacára annak, hogy ezalatt az árak a budapesti piacon hanyatlottak.

Természetesen valakinek meg kell fizetni ezt az árkülömbözetet és reáadásul az arbitrageur nyereségét. Ez a valaki, ismétlem, nem más, mint a terménytőzsdéken fogadó közönség.

Tehát a terménytőzsdéken megforduló játékos, midőn vesz határidőre buzát és azon veszít, mi az esetek oroszlanrészének felel meg, majd nem abban az arányban nyomja a belföldi buza árát, a minő mérvben veszít a játékon.

De most engedjék meg, uraim, hogy ezen általános fejtegetések után, melyek alatt leginkább a közvelemény által legitimnek elismert tényezőkkel foglalkoztam és nem szőltöttem a csalárd műveletek segítségével dolgozó medvékkel vagy bikákkal, sem arról a számtalan többé kevésbé immoralis csínyről, melynek segítségével még nagyobb biztonsággal érik el a tőzsdészek valódi céljukat, tudniillik a tőzsdén kívül álló közönség pénzének, látszólag törvényes formák mellett elcsajátítását — egy pillantást vessék a nemrég Budapesten lezajlott gabona-tőzsdei eseményekre.

Legtöbbnyire az árutőzsdéken, és ezt már sokszor ismétlem, az arbitrageurök és egyéb tőzsdészek képezik az eladók, árnyomók, medvek táborát, szemben a külső fogadó közönséggel, melyből áll a vevők, áremelő, bikák tábora és nagyon hibás képet alkot magának a terménytőzsdékről az, a ki, elfogadva tisztelt barátom gróf Tisza István és elvtársai érvelését, azt hiszi, hogy magán a tőzsdén rendszerint két párt küzd becsületesen egymással.

Néha azonban már nem megy ez az üzlet, mert túlalacsony az árak, vagy kifogyó félben vannak a készletek, vagy gyenge termések mutatkoznak.

Akkor kezdetben valóban meghasonlik, két táborra szakad, fokozatosan pedig, ha a fenn jelzett okok komolyaknak bizonyulnak, kizárólagosan bikává válik a tőzsde mása és kék a ring, mire a gyanutlan angyalok sorsukra bizatnak.

Azokban a rövid ideig tartó időszakokban, midőn a tőzsde maga az árakat tolja fölfelé, nem

szorul papiros buzára, mert az arbitrageurök kész buzája értékben növekszik, minden papiros buza segélye nélkül is.

Innen származik az a tényállás, melyet mindenki, ki a terménytőzsdékkal foglalkozott, számtalanszor észlelhetett, mely abból áll, hogy midőn az árak süllyedése várható, a tőzsdéknek balekokat halászó egész apparatusa lázasan mozog, hogy nem professionatus buzavevőkre tegyen szert, midőn azonban áremelkedés van kilátásban, eladásra serkentetnek a gyanutlan angyalok, minekutána azonban legnagyobb része ezeknek nem érti, hogy mikép adhat el valaki olyant, mivel nem bír, nehezen jönnek létre üzletek és ezen esetekben kevesebb a papirbuzá forgalom a tőzsdéken, mint akkor, mikor majdnem biztosra számíthat a tőzsde arra, hogy az árakat lenyomni képes lesz.

1898 őszén a tőzsdén ajánlottak papiros buzát tavaszra átlag egy forinttal, jövő őszre pedig átlag egy és háromnegyed forinttal olcsóbban, mint a mennyibe került akkor a kész buza a budapesti piacon és a kínált kötések vevőkre akadtak.

Józan észszel meg lehet magyarázni, hogy vannak játékosok kik úgy érvelve, hogy miután nincsen kizárva miszerint jó legyen a jövő évi világtermés és ennek folytán a buza olcsóbbá válhatik, arra fogadnak, hogy miután 1898. november 8-án a 77 kilos buza ára Budapesten 10 frt 45 kr., annak értéke 1899. októberben 8 frt 20 kr. lesz, de hogy mire alapítják azon nézetüket, hogy mikor a már idézett napon 10 frt 45 kr. a buza ára, eladhatnak haszonnal buzát márciusra 9 frt 68 kr-ért és áprilisa 9 frt 52 kr-ért, ez tökéletesen megfoghatatlan egy logicialag gondolkó ember előtt, ki nem bír jártassággal a fődöntetlen határidő üzletet űző tőzsdék titkaiban, hanem csak azt tapasztalta, hogy a legtöbb helyen, a hol buzát termelnek, évenként csak egyszer aratnak, még pedig a nyár folyamán és azt is tudja, hogy a gabona ősztől tavaszig nem lehet rendszerint olcsóbb, csak drágább, miután raktározása, kezelése és az abban heverő pénz kamatja olyan árképző tényezők, melyeket mellőzni nem lehet.

Miután a készletek meglehetősen megapadtak volt az 1897-ik és 1898-ik évi rosz, illetőleg közepes termések következtében, nemcsak a világpiacon, hanem különösen Magyarországon egy pár üzér, nagy tőkepénzes és ugynevezett cartelmalom consortiummá alakult és összevásárolva a tavaszra eladott papiros buzát, annak szállítást kérte és ezen műveletéből nagy haszonra tehetett volna szert, mert az eladott papiros buza tömege jóval fölülmulta a kész áru mennyiségét, ha közbe nem veti magát a tőzsdetanács és, a kormányknak elnézése mellett, nem eszközöl módosításokat a tőzsde szokásokon és ekkép meg nem menti a baissiereket, felette szorult helyzetükben, a tönktől.

Ez egy igen érdekes és érvelésünk helyességének megerősítésére föltötte fontos jelenség volt, mert újra bebizonyította nekünk azt, a mit egyre állitunk és ellenfeleink egyre tagadnak, tudniillik, hogy a baisse játék a tőzsde uralkodó érdeke, melyet dédelget és ápol, szemben a hausseal, melyet csak akkor tűr rövid időre, de ez alatt derekasan föl is szokta korbácsolni az árakat, ha a tőzsde nagyjai is hajlandók abban részt venni.

Látott-e valaha valaki egy ugynevezett liberális (értsd: tőzsde) lapot kikelni azon absurdum ellen, hogy a buza olcsóbban adatik el aratás után tavaszra, mint a milyen az ára csépléskor?

Egész mult március hó folyama alatt azonban egyre kikelték az ugynevezett liberális lapok az ellen, hogy egy consortium összevásárolni merészli a piacon lévő papiros buzát és szándékában van (horribile dictu) a papirosért buzát kérni.

Ösmerve a közvélemény izlését, még hozzá tették, hogy a merénylők gazdag emberek, kik még gazdagabbakká kívánnak lenni és ehhez hasonló cikkek olvasása után szinte tapsolt a közönség a tőzsdetanácsnak, midőn a csinját elkövette, illetőleg a tőzsdeszokásokat a baissierk megmentésére megváltoztatta, azon ürügy alatt ugyan, nehogy Budapest idegen buzatömegeg elboríttassék, valóban azonban azért, hogy megmutassa miszerint egy ringet csak akkor tűr, ha abban a tőzsde nagyjai mind résztvesznek, de akkor nem, midőn csak egy pár cég akar abból hasznot huzni.

Mikor látták, hogy a játszma el van vesztve, alighanem levetették hamarjában a ringelők vagy azoknak egy része a bikaszarvakat és fölöltötték a medvebőröket, mint szokott sűrűn történni azon tőzsdelátogatókkal, kik nem gyanutlan angyalok, mert még olyanok is hozzáláttak ahhoz, hogy készbuzát dobjanak a recsegő budapesti piacra, azon célból, hogy az árak még jobban essenek, kikerül az rebesgettek előbb, hogy a concertben activ szerepet játszottak.

A játék végeredményét tudjuk. A buza értéke leszorítottatott 11 frtról 8 frtra és igazuk lett azoknak, kik arra fogadtak volt, hogy a buza ára március végén olcsóbb lesz, mint volt mult év őszén. De kik nyújtottak segédkezt ahhoz, hogy a baissiereknek igazuk legyen? Sorrendben a következők: A tőzsdén játszó tömeg, mely őszszel papiros buzát vett és ezzel lehetővé tette az arbitrageuröknek azt, hogy márciusban, theoreticusan szólva, mondjuk 7 frtos oláh buzát 6 frtért

adhassanak el haszonnal a budapesti piacon; a kormány, mely nem ellenezte a tőzsdeszokások módosítását, vámhitelezést nyújt, szabadraktárakat engedélyez, vasuti és hajózási refectiákat és örlési kedvezményt ad a többnyire szemetes és jó liszt előállítására ritkán alkalmas román, szerb és orosz buzának, megengedi, hogy az uszályok ingyen haladjanak a vaskapu csatornáján keresztül, holott milliókat költöttünk a szabályozásra és jogunkban áll az elköltött összegnek kamatai fejében díjakat szedni; végre a nagy közönség, mely miután az ugynevezett liberális lapok a ring ellen léptek föl, szintén abban az értelemben nyilatkozott, holott következőkép kellett volna szólania:

„Miután megengedtük, hogy a medvek zavartalanul spekuláljanak ősztől tavaszig, a paritás kedvéért kötelességünk megengedni, hogy most a bikák is békében működjenek, mikor ők kerekednek felül, de miután tudjuk, hogy a normális árképződésre egyformán kártékonyak ugy a medvek mint a bikák üzelmel és miután e meggyőződésünk igazságát minden kételyen felül beigazolta a Németországban szerzett tapasztalat, hol mióta meg van tiltva a fedezetlen határidőüzlet, sokkal állandóbb jellegűek a gabonaárak, mintsem voltak a tilalmi törvény megszavazása és vegrehajtása előtt, használjuk föl ez alkalmat arra, hogy nálunk is törvény útján beszűntettesek a nemcsak a mezőgazdaságra, de a kereskedésre és iparra, azonkívül pedig a nagyközönségre is egyaránt vészthozó fedezetlen határidőüzlet.“

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

37-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

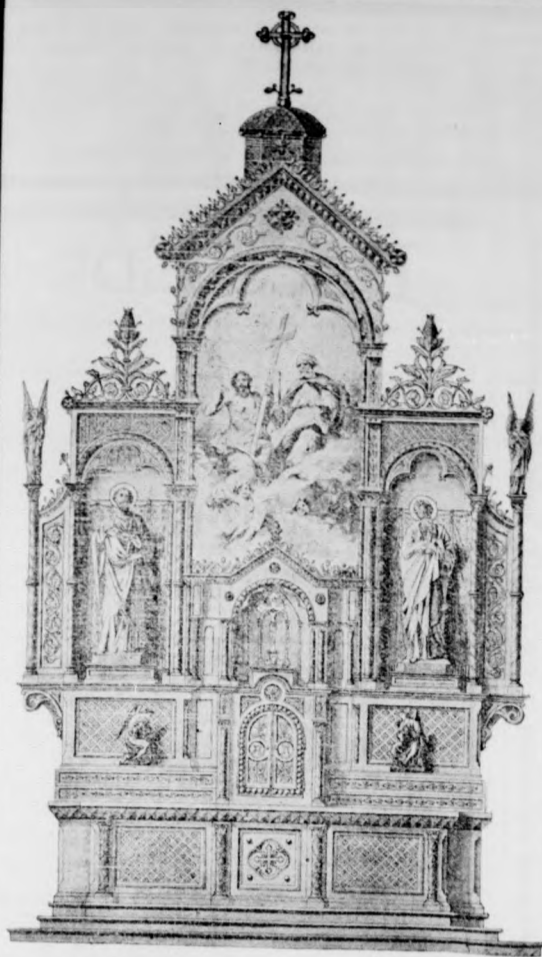
saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készíttetnek el. Tervezetek, költségeloirányzatok készséggel küldetnek.

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos újítását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készíttünk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1898-1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m. Galgóc, oltár-átalakítás.	Borsod m. Szirák, lourdesi oltár.
" Gerencsér, főoltár renoválása, új főoltárkép.	" Bánhorváth, lourdesi oltár.
" Darázs, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.	" Mező-Csáth, úrkoporsó.
" Mocsok, egész templom renoválása.	" Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
" Kis-Baáb, egész templom renoválása.	" Ozd, úrkoporsó.
" Kis-Appony, egész templom renoválása és kifestése.	Csanád m. Mező-Kovácskő, főoltár.
" N.-Kér, új főoltárkép.	Győr megye. Révfalu, két oltár átalakítása.
" Nyitra, Apáca-zárda, tornaterem kifestése.	" Gyirmoth, új oltár szentsírral.
" Rátkóc, főoltár.	" Gyarmath, Jézus Szive oltár.
" Krakován, két új oltár.	Héves m. Pétervásár, úrkoporsó.
" Hrádek, lourdesi oltár.	" Csehi, oltár.
" Szenie, főoltár és szószék.	" Gyöngyös, Mária-oltár.
" Bajna, lourdesi oltár.	Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
" Csejthe, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.	Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
" Szered, Jézus- és Mária-szobor.	" Deménd, lourdesi oltár.
" Maduné, egész templom renoválása.	" Adás, úrkoporsó.
Pozsony m. Gerencsér, egész templom renoválása.	J.-N.-Kun-Szolnok m. Rákóczi, oltár.
" Sempte, Jézus- és Mária-szobor.	" Török-Szt.-Miklós, oltár.
" A.-Dombó, egész templom renoválása.	N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
" Pudmerie, egész templom renoválása.	Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
" Halmos, egész templom renoválása.	" Radnoth, főoltár és szószék.
" Kajal, új főoltár és szószék.	Moson m. Magyar-Kimle, új főoltár.
" N.-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.	" Horvát-Kimle, templom renoválása.
" Jakabfalva, úrkoporsó.	" Póskí, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
" Lamaes, új főoltár.	" Nezsider, főoltár.
" Cseszte, Jézus Szive oltár.	" Hegyeshalom, egész templom renoválása.
" Szilines, főoltár renoválása.	" Kiliti, egész templom renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárak újítása.	Pest megye. Budapest, Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
" Felső-Galla, egész templom újítása.	" Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
" Szent-Péter, lourdesi oltár.	" Erzsébet-kórház, oltár.
" Gyalla, új főoltár.	" Nagy-Maros, úrkoporsó.
" Dad, egész templom újítása és új főoltárkép.	" Szent-Iván, úrkoporsó.
" Kürth, lourdesi barlang szoborral.	" Fajsz, oltár.
Esztergom m. N.-Ólved, Jézus Szive oltár.	" Adony, Szt.-Háromság oltár.
Bács megye. Szántova, oltárújítás.	" Pomáz, főoltár.
" Ó-Szivae, lourdesi oltár.	" Taksony, főoltár.
" Baja, templom-renoválás.	" Jakabszállás, lourdesi oltár.
	" Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
	Seabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárok.
	" Nyiregyháza, úrkoporsó.
	" Sibinj, főoltár újítása.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme
 Selmebánya (Hontmegye).

5-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Urkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely stíl és rajz szerint csinosan, szolidan és a legjutányosabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását: mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek.

A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítéknak.

A többi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó. (Hont m.) Oltárok ujtva, a templom festve és új gyóntató-szék.	Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus sz. Szíve oltár.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujtva és 4 db új Cherubin.	Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus sz. Szíve szobra.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új goth-stylü oltár.	Tesmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujtva.
Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár ujtva.	Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék ujtva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Selmebánya. (Hont m.) Kalvária a keresztjáró út, valamint az ottani templomok megújítása.	Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Selmebánya. Katharina-templom részére egy új mellékoltár.	Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujtva és a szentély f. stve.
Selmebánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült goth-stylü oltár.	Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Selmebánya. Havi boldogasszony-templom részére egy goth-stylü oltár.	Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujtva és a templom festve.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója ujtva.	Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék ujtva.	Zaluzsány. (Gömör m.) Egy új József sz. Szíve oltár.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylü főoltár, gyóntató-szék és templom festése.	Dalmád. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János koszorú és a templom festve.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár sz. sittal.	Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új goth stylü mellékoltár.
Hosszúfalva. (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék ujtva.	Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József sz. Szíve oltár.
Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár.	Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.	Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró út.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új goth-stylü oltár.	Szt. Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
	Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus sz. Szíve szobra állványnyal.
	Szélakna. (Hont m.) Ot oltár, egy szószék ujtva és egy új sz. sir.
	Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobra.

Gróf Schönborn Buchheim Ervin bereg megyei uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. KÉTLI, Dr. BÓKAI, dr. WIDERHÖFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomormegbetegedésnél.

Kitűnő ízű ital, igen üdítő viz.

Gyomor bajok elleni specificum.

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav tulságos képződésénél, gyomorégés, bőfőgés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával kitűnően beválk; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Polenai gyógyforrás.

Első rangú diatétikus víz; legüditőbb asztali víz, borral vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Ezen ásványvizek megrendelhetők: az uradalmi ásványvizek bérleti kezelésénél Szolván (Bereg m.)
 Ár: 1/60 1/2 literes üvegekkel telt láda 4 frt 40 kr. 1/40 3/4 literes üvegekkel telt láda 4 frt 20 kr.
 Luhi és polenai víz 60 krral olcsóbb.

Az üres üvegek ládánként 1 frt 40 krért franco visszavétnak.

7-8.

Bámulatos szépséget

lehet elérni a dr Spitzer-féle MÁRIA kenőccsel, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és májfoltokat, állandó használata pedig teljesen eltávolítja. A „Diana-Pouder“ és „Mária-szappan“-nal használva pedig megóvja az arc bársonyos külsejét a késő öregségig.

Kapható: **GOVORKOVICH JÁNOS** Mária gyógyszerárban Eszék, felsőváros

eredeti csomagokban. Raktár Török József gyógyszerésznél Budapesten és minden nagyobb gyógyszerárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkevesebb három tégelyvel küldök utánvétellel. Bővebb felvilágosítással ingyen és bérmentve.

14-18.

ELŐFIZETÉSEK

a „Nyitra megyei Szemle“ részére felvételnek a kiadóhivatalban.

310/1899. bv. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi XL-ik törv.-cikk. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíró-ság V. II. 140/1899-ik számú végzése által Ruhig Lipót végrehajtató javára nyitrai lakos hátrálékos ellen 108 forint tőke, ennek 1899-ik évi január hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 70 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 550 frtra becsült vadonatt új butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 140—2/1899. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Nyitra leendő eszközlésére 1899-ik év június hó 23-ik napjának délutáni 3 óra határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi XL. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérők becsáron alul el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi XL. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nyitra, 1899. évi június hó 9. napján.

Vályi Lajos,

(P. H.)

kir. bírósági végrehajtó.

Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KÁROLY
Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában.)
Kítüntetve arany érmekkel.

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-, bánya- és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója.

E homlokzat-festékek, melyek mészen feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 különböző mintában különként 16 krtól felfelé szállíthatnak és ami a festék szűrtisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Egyházi és egyleti zászlók

Kítüntetve: Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879. Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császári és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dűsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHAKAT,
Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati tobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Maria-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

2-26.

Műhímezés

PÉCS EDE

FÜSZER-, CSEMEGE-, BOR- ÉS ÁSVÁNYVIZ-KERESKEDÉSE

NYITRÁN, Vármegye-u. 1. sz.

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe dűsválasztékú

ásványviz-raktárát

melyben a következő közkedveltségnek örvendő friss töltésű hazai és külföldi forrásvizek mindig készleten vannak:

MAGYAR ásványvizek.	KÜLFÖLDI ásványvizek.
BORSZÉKI.	BILLINI.
BUDAI.	EMSI.
LUHI.	GIESSHÜBLI.
POLENAL.	GÜBER.
SZOLYVAL.	GLEICHENBERGI.
MARGIT.	HALLI.
HUNYADI.	LEVICO.
SALVATOR.	KARLSBADI.
PARÁDL.	MARIENBADI.
CSIZI.	PREBLAU.
MOHAL.	RONCEGNÓI.
SZÁNTÓI.	ROHITSI.
	SELTERSI.
	LUHACSOVICI.

A t. szőlőtulajdonosoknak pedig a jelenlegi szükségletre — mérsékelt árak mellett — a következő cikkeket ajánlom: I. rendű **Rézgálic** (kékű) jegecokban, a peronoszpora elleni védekezésben gyakorlatilag eddig legjobbnak bizonyult szer. **Kénpor** oidium ellen. **Sziksó** kristályos darabokban. **Raffiaháncs** legelsőrendű.

Tisztelettel Pécs Ede.

Hirdetmények jutányos áron felvételnek a „Nyitramegyei Szemle” kiadóhivatalában.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,

Szőlőtrágya-kompozíció

és **egyéb műtrágyaféléket** elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. Váci-körút 21.

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.